

EFESUS

Pepa Paulo iñgere panzi kalo-tawana tamâta simo Efesus lawea

Paulo imo luma sakamao ilo ɳana ne wurâta ɳana itula pâri ara kâ, ande iñgere ɳgua ɳine ilâ panzi kalo-tawana tamâta simo Efesus lawea lâ Esia tâno (Pâri Tamâta 24:27). I muŋga imo Efesus lawea mbwani rua (Pâri Tamâta 18:18-21, 19). Iñgere ɳgua ɳine ɳana ipu tini kaika panzi kalo-tawana tamâta. Ipanananzi tu kinda rârâni tamo togo Yesu kie-mbalau mine, aŋga Yesu nde imo kulu-kâmba pa kinda. Aku itula vetâŋa arara pinde panzi tonâ ɳana kinzi ma sipaveta kuku. Paulo iporo ɳgua ɳana kelekele pinde ikura tu ivila kinda lâ zo ɳana Sadana ikai kazâŋa pa kinda (6:10-18).

¹ Naŋa Paulo, naŋa amo Yesu Kirisi ne pâri-tamâta ikura Maro Kindeni ne pateâŋa mine. Naŋa angere ɳgua lâ pepa ɳine tini imâ pa miki Maro Kindeni ne tamâta kamo Efesus lawea, miki ɳinde kapai pa kuku Yesu Kirisi lâ kala uru kamandi kaika nâ. ² Kinda Tamânda Maro Kindeni aŋga Maro Nalae Yesu Kirisi rua nenzi wisi-wisi wa wisi-pisi wa imâ pamî.

Kinda kalonda tawana Kirisi, kala Maro Kindeni samba ne kelekele arara rârâni ilua kinda lâ

³ Tapanea nenda Maro Nalae Yesu Kirisi ne Maro Kindeni, ina Yesu Tama. Kinda tapaipa

kuku Kirisi lâ, aku ñana duvi ñinde kâ Maro Kindeni iveta kie ara pa kinda ku samba ne kelekele arara rârâni ilua kinda marumbu lâ. ⁴ I iveta kie ara pa kinda mine: nia ndoyo, lâ zo ñinde Maro Kindeni ñandai ipulia tâno ipânga ñga, ande ipatea kinda mungani lâ ñana tapaipa kuku Kirisi kâ. Ipatea tu kinda ma tamo i tamwata ne tamâta ku ma tamo ilonda mbâra-mbâra ndo lâ i nao, nenda soki tonge tia. ⁵ Maro Kindeni ilo ndo keno pa kinda. Mine kala nia ndoyo ipatea tu Yesu Kirisi ma iveta kinda tapânga tamo i tamwata natu wukale. Maro Kindeni ilo patea tu ma iveta mine, kala iveta lâ. ⁶ Maro Kindeni ne wisi-wisi nde ñalae tina ku ara ndo, aku i io ñinde imâ pa kinda itogo wisi-ara mine, ne kulu tia. Maro Kindeni itula ne wisi-wisi ñinde pwataki lâ i Natu tini, natuni ñinde i tini mwasa ndo papa. Mine nde ara ñana kinda ma tapanea Maro Kindeni tasuka i ña kâki. ⁷ Maro Kindeni ne wisi-wisi nde ñalae ndo! Mine kala io Yesu Kirisi ilâ imâte ñana iko kinda piti lâ kondoma ilo, aku i see ñinde izavaru kiesaka piti lâ tininda. ⁸ Mao nâ, Maro Kindeni ne ilo-kalo nde ñalae tina ku ara ndo. Mine kala io ne wisi-wisi imâ more-more ñalae pa kinda lâ. ⁹ Munjani, Maro Kindeni ne pateâña ikeno paveâña nâ, andeta nia ndoyo i ipatea tu Yesu Kirisi ma itula ñinde pwataki pa kinda. ¹⁰ Maro Kindeni ne pateâña ñinde nde mine; muli ñga, lâ zo sondo ndo, ande i ma igona kelekele rârâni munja ipulianzi ñinde ku ma ionzi simo lâ taitu. Ninenga i ma io Kirisi ikai maro pa samba wa tâno nenzi kelekele ñinde rârâni.

¹¹ Maro Kindeni uru iveta ikura i tamwata ne pateâŋa nâ. Aku nanayoni, lâ nia ndoyo, ande i tamwata ipatea tu maka Juda tamâta pinde ma kapaipa kuku Kirisi ku kamo Maro Kindeni ne ŋgu mao. ¹² Ipatea tu maka Juda tamâta ma kamunja panzi tamâta rârâni ŋana kaloma tawana Kirisi ku kao tinima papa i tu ma iveta kie ara pama. I ilo tu maka ma kapanea i kasuka ŋa kâki. ¹³ Maka kamo lee ku muli, ŋinenga miki tamâta lâ tinikoa ŋgu kalongo pâri ara lâ, aku ŋgua mao ŋinde iyautemi piti lâ kondoma ilo. Lâ zo ŋinde, miki kala kapâŋga Maro Kindeni ne ŋgu mao, katogo maka mine. Miki kao nemí kalo-tawana ilâ pa Kirisi lâ, ŋinenga Maro Kindeni ipono muli pa i ne ŋgua pâŋa muŋgâŋa kala io Koroani Sapâŋa imâ imo miki ilomi, itogo kilala tonge ŋana itula pwataki tu miki kamo i ne tamâta sondo. ¹⁴ Muŋgani Maro Kindeni ipa ŋgua tu ma iveta kie ara nâ panzi ne tamâta,aku Koroani Sapâŋa itula pwataki tu ŋgua pâŋa ŋinde ma ipâŋga kanano mao pa kinda. Mine kala kinda tasama tu muli, ande i ma ikai ne tamâta kinda talâ tamo ara ndo kuku i. Tapanea i tasuka ŋa kâki!

Paulo ino pa Maro Kindeni tu i ma itula ilo-kalo ara panzi Efesus ŋgu

¹⁵⁻¹⁶ Maro Kindeni iveta ne ŋgua pâŋa ŋinde ipâŋga kanano pa miki lâ. Mine kala naŋa uru kawâŋgu ndaŋge ilâ pa Maro Kindeni ŋana miki kâ. Muŋga, lâ zo ŋinde naŋa aloŋo parinami tu miki kalomi tawana Yesu Kirisi ku kao ilomi ndo ilâ panzi Maro Kindeni ne tamâta rârâni,

ande naŋa kawâŋgu ndanje papa i mine nâ. Aku kawâŋgu ndanje mine lee ikura lâ zo ŋine. Naŋa uru kalonju ŋgere ŋanami lâ zo rârâni naŋa akai noŋa papa i. ¹⁷ Naŋa uru ano pa nenda Maro Ɲalae Yesu Kirisi ne Maro Kindeni, ina kinda Tamânda, aku i ara tamwata. Naŋa ano tu i ne Koroani Sapâŋa ma ipananami ŋana i ne vetâŋa kâ, aku naŋa ano tu Koroani Sapâŋa ma itula Maro Kindeni tamwata kilala pwataki pami tonâ, ŋana miki ma kasama i kilala sondo kâ. ¹⁸ Naŋa uru ano papa i tu ma io ne sinâla imâ ipane ilomi kalomi. Ambo i ma iveta mine, ŋineŋga miki ma kasama kelekele ŋato ŋine: miki ma kasama tu kinda ma muli tamo kuku i, aku i ilo tu miki ma kao tinimi sondo ndo ŋana zo ŋinde kâ; aŋga miki ma kasama tu i ma iveta kie ara ndo panzi ne tamâta, ikura ne ŋgua pâŋa munŋâŋa mine; ¹⁹ aŋga miki ma kasama tu i ne walo kaika uru iveta wurâta lâ i ne kalo-tawana tamâta kinda ilonda kalonda, aku walo kaika ŋinde nde ŋalae tina. Walo tonje ipakura kuku i ne walo ŋinde, ande tia ndo. Nanayoni ikai ne walo kaika ndainani nâ, ²⁰ aku ipaŋo Yesu Kirisi imandi lâ mateŋa nianzi imo via kilo, ŋineŋga io i isaŋona pa i tini pa wia kâ lâ samba lawea. ²¹ Kirisi imo ikai maro mine lâ samba lawea, aku ipolenzi koroani kaika kie-kie rârâni simo lâ nia maa sikai poe pa kelekele kie-kie. I ŋa ŋalae ndo, ipole ŋoa rârâni lâ nia ndoni, lâ zo ŋine wa zo muli-muli mine nâ.

²² Maro Kindeni io Kirisi ikai Maro Ɲalae pa kelekele ŋinde rârâni, aku ipatea tu kinzi kalo-tawana tamâta ŋgu rârâni ma simo i kalo tonâ.

²³ Kinzi kalo-tawana tamâta ηgu nde simo sitogo Kirisi kie-mbalau mwasina, aku sipipi ndo lâ i ilo, itogo i kala uru ipazeze tamwata lâ kelekele rârâni ilonzi ku ipipi ndo lâ ilonzi mine nâ.

2

Muŋga kinda tamo tatogonzi mateŋa tamâta mine, andeta Maro Kindeni via mao ilua kinda lâ

¹ Muŋga, ande miki kapaveta kuku vetâŋa soki wa kiesaka kie-kie wa. Mine kala lâ zo muŋgâŋa njinde miki kamo katogonzi mateŋa tamâta mine lâ Maro Kindeni nao. ² Lâ zo muŋgâŋa njinde, ande miki kapaveta kuku tâno ηnine ne mâsi sakamao. Miki kapono muli pa koroani saka nenzi koipu Sadana, ina kala uru ikai poe panzi koroani saka njinde kala simo tava nenzi kaika lâ nia maa. Aku Sadana nde koroani ndainani uru ikai poe pa tamâta pinde ilonzi kalonzi lâ zo ηnine tona, kinzi njinde tanjanzi kaika pa Maro Kindeni. ³ Mao nâ, muŋga kinda rârâni tamo tatogonzi tamâta njinde, aku tapaveta kuku ilo-kalo siŋga nâ. Lâ zo njinde kinda taveta vetâŋa ndia warakânda ilonda patea tu taveta. Mine kala lâ zo muŋgâŋa njinde, ande kinda kala tamo tamâta ηana takai Maro Kindeni ne wisi-nâna kâ, itogo nenda vetâŋa soki-soki njinde ne kulu mine. ⁴⁻⁵ Mao kanaŋo, kinda warakânda nenda kiesaka njinde iveta kinda tapâŋga tatogonzi mateŋa tamâta mine lâ Maro Kindeni nao. Taitu Maro Kindeni ne kalo-sukâŋa wa tini-mwasa pa kinda nde ηalae tina. Mine kala lâ zo muŋgâŋa njinde, ande i via mao ilua kinda lâ, itogo via mao

ŋinde munja ilua Kirisi mine. Maro Kindeni nde wisi-wisi warika, aku ŋana duvi ŋinde kâ iyaute kinda piti lâ kondoma ilo. ⁶ Kinda tapaipa kuku Kirisi lâ, aku ŋine itogo Maro Kindeni ipanjo kinda tamandi tamo viânda kilo kuku Kirisi, aku itogo Maro Kindeni io kinda takai maro kuku Kirisi lâ samba lawea. ⁷ I ne vetâŋa ara ŋinde nde duvi mine; i ilo tu tamâta ndoni lâ zo mulimuli ma sisama tu i ne wisi-wisi nde ŋalae tina. Aku Yesu Kirisi ne tini-mwasa pa kinda itula Maro Kindeni ne wisi-wisi ŋinde kilala pwataki. ⁸ Miki kao nemi kalo-tawana ilâ pa Kirisi lâ. Mine kala ŋana Maro Kindeni ne wisi-wisi ŋinde kâ, ande iyautemi piti lâ kondoma ilo marumbu lâ. Miki kakura ŋana kapavila warakami mine, ande tia ndo. Njinde Maro Kindeni iveta pami itogo i ne wisi-ara mine. ⁹ Miki nemi vetâŋa ara pinde ŋandai igagati Maro Kindeni ŋana iyautemi piti lâ kondoma ilo ŋga. Mine kala tamâta tonje ikura ŋana ipasuka tamwata tini ŋana i tamwata ne vetâŋa ara pinde kâ, ande tia. ¹⁰ Kinda tapaipa kuku Yesu Kirisi lâ. Mine kala Maro Kindeni iveta kinda tapâŋga tamâta wasaseki, ŋana ma taveta vetâŋa arara ikura zo rârâni. Aku i nanayoni ipatea vetâŋa arara ŋinde pa kinda tu taveta kâ.

*Kirisi ipupu kazâŋa imâte lâ,aku ivetanzi ŋgu
rua simo taitu*

¹¹ Miki tinami-tamami simo lâ ŋgu pinde. Mine kala miki nde Juda tamâta tia. Aku miki kasama tu kinzi Juda tamâta uru siporo tu, "Maka nde Maro Kindeni ne ŋgu sondo, ŋana

tu maka kakai karae-veña ne māsi lâ tinima." Andeta kinzi uru siporo ɳgua ɳana miki tamâta lâ tinikoa ɳgu mine tu, "Kinzi nde Maro Kindeni ne ɳgu tia, ɳana tu kinzi ɳandai sikai karae-veña ne māsi lâ tininzi ɳga". Andeta ɳgua kaña mine nde ɳgua kaa nâ ɳana tamâta nâ nenzi māsi kâ. Mine kala ara ɳana miki ma kalomi ɳgere sondo ɳana ɳine kâ; [12](#) Muɳgani, miki kamo lâ tinikoa ɳgu, aku miki kasama Kirisi kilala tia. Lâ zo ɳinde miki kamo lombo nâ, ɳana tu miki kamo piti ndo ɳana Maro Kindeni ne pateâŋa tamâta simo lâ Isrel ɳgu. Lâ zo muɳgâŋa ɳinde miki kamo niaka ɳana Maro Kindeni ne ɳgua pâŋa kâ. Miki kazizâla ɳana Maro Kindeni kâ, aku miki kakura tu kao tinimi ɳana vetâŋa ara tonge tu ma imâ ipâŋga pami lâ zo muli kâ, ande tia. [13](#) Muɳga miki kamo malawae mine. Taitu lâ zo ɳine, ande miki kapaipa kuku Yesu Kirisi lâ, aku Kirisi ipaliŋi i tamwata see tu ikai nzâla piti pami ɳana kalâ kamo i tini laiti.

[14-15](#) Kirisi tamwata nde wisi-pisi warika. Mine nde ina iveta maka Juda ɳgu kamo iloma taitu kunzi tinikoa ɳgu. Muɳga Juda ɳgu sikai kazâŋa panzi ɳgu pinde rârâni, aku kazâŋa ɳinde iveta Mose ne ɳgua tukuna ipâŋga itogo ɳgumbi ɳana ipunzi pwapwataki simo piti piti. Andeta Yesu Kirisi ne mateŋa ipu ɳgumbi ɳinde pwataki lâ, aku izavaru kazâŋa ɳinde piti lâ. Aku lâ zoni ndaina, ande Kirisi izavaru walo piti lâ Mose ne ɳgua tukuna tava ɳgua tukuna kiri-kiri pinde rârâni tona. I ne vetâŋa ɳinde nde duvi mine; i ilo tu igonanzi ɳgu rua ɳinde sipasipa lâ taitu kuku i, ku ivetanzi sipâŋga ɳgu wasaseki. Aku i

ne vetâŋa njinde iveta kinda tamo tava wisinda pisi nā. ¹⁶ Kirisi imâte lâ kâi popole tini ɣana itunzi ɣgu rua njinde simo lâ see ɣgu taitu,aku imâte ɣana ikainzi sitaulo simâ pa Maro Kindeni kilo. Aku lâ kâi popole tini, ande ipupu kazâŋa munja ikeno tamâta ɣgininzi njinde imâte ndo lâ. ¹⁷ Kirisi imâ lâ, aku itula pâri ara ɣana i ne wisi-pisi kâ pwataki pa miki tinikoa ɣgu, miki njinde munja kamo malawae ndo ɣana Maro Kindeni kâ. Aku itula pâri ara ndainani nâ panzi Juda ɣgu tona, kinzi njinde munja simo Maro Kindeni tini laiti. ¹⁸ Kirisi igona kinda rârâni tamo see ɣgu taitu nâ. Mine kala Koroani Sapâŋa taituni njinde uru ivila kinda rârâni, maka Juda tamâta wa miki tamâta lâ tinikoa ɣgu wa, ɣana kinda takura tu tamandi Tamânda Maro Kindeni nao.

*Kinda kalo-tawana tamâta rârâni nde tamo
Maro Kindeni natu wukale*

¹⁹ Mine kala lâ zo ɣine, ande miki tamâta lâ tinikoa ɣgu kamo katogonzi tamâta lombo mine, ande tia. Miki kamo lâ ɣgu taitu kunzi Maro Kindeni ne kalo-tawana tamâta, kala kamo katogo i natu wukale mine. ²⁰ Miki katogo luma tonge Maro Kindeni ipa kâki mine. I munja ingunu maka pâri-tamâta tavanzi ɣgua-tulâŋa tamâta kamo katogo luma njinde ne ɣgunu-ɣgunu. An̄ga Yesu Kirisi tamwata nde imo luma njinde ne ɣgunu-ɣgunu tina mao. ²¹ Luma njinde ne tuka rârâni nde sipasenje lâ taitu ku sipaipa ndo kuku Kirisi nâ. Aku Maro Kindeni ɣandai iveta luma njinde ndoni marumbu ɣga. I ma imo ipa luma njinde kâki lee, ikura lâ zo

ndia luma ɳinde ma ipâŋga itogo Maro Nalae tamwata ne luma sapâŋa mao mine. ²² Aku miki kala kapaiipa kuku Kirisi mine nâ. Mine kala Maro Kindeni igona miki kamâ kamo taitu kunzi kalo-tawana tamâta rârâni. Miki rârâni kapâŋga katogo Maro Kindeni ne luma mao, aku i tamwata ne Koroani Sapâŋa uru imo luma ɳinde ilo.

3

Paulo ne wurâta nde ɳana itula pâri ara panzi tamâta lâ tinikoa ɳgu
Kolosi 1:24-27

¹ Miki rârâni kapâŋga katogo Maro Kindeni ne luma mao mine, aku ɳana duvi ɳinde kâ naŋa Paulo uru akai noŋa papa i tu ma ivilami. Kala zo ɳine naŋa amo luma sakamao ilo, ɳana tu naŋa aveta wurâta pa Yesu Kirisi ɳana atula pâri ara pa miki tamâta lâ tinikoa ɳgu.

² Naŋa atu miki kalongo naŋa parinâŋgu tâ. Maro Kindeni ipatea naŋa tu ma aveta wurâta ɳine ɳana avila miki kâ, aku ɳine itula pwataki tu i ne wisi-wisi ikeno pa naŋa. ³ Maro Kindeni tamwata itula ne vetâŋa paveâŋa ɳinde pwataki pa naŋa marumbu lâ. Naŋa munŋa nâ angere ɳua mbuku taitu pami ɳana ɳine kâ. ⁴ Ambo miki ma kapono ɳua ɳinde sondo, ande ma kasama tu naŋa asama Kirisi ne vetâŋa paveâŋa ɳinde kilala sondo lâ. ⁵ Lâ zo munŋâŋa rârâni, ande Maro Kindeni ɳandai itula vetâŋa paveâŋa ɳinde ipâŋga nia yo panzi tamâta ɳga. Anŋa lâ zo ɳine, ande Maro Kindeni ne Koroani

Sapâŋa itula ɳine pwataki lâ panzi ne pâritamâta wa kinzi ɳgua-tulâŋa tamâta wa, kinzi ɳinde i mun̄ga ipateanzi papa i tamwata. ⁶ Maro Kindeni ne vetâŋa paveâŋa ɳinde ande mine; pâri ara ikai nzâla piti pa miki tamâta lâ tinikoa ɳgu, ɳana miki kakura tu kapâŋga kamo lâ see ɳgu taitu kuku maka Juda tamâta. Mine kala Maro Kindeni ne vetâŋa ara imâ pa miki tonâ, aku Yesu Kirisi iveta Maro Kindeni ne ɳgua pâŋa mun̄gâŋa ɳinde ipâŋga kanaŋo pa kinda rârâni.

⁷ Maro Kindeni io ne wisi-wisi imâ pa naŋa itogo wisi-ara mine, ne kulu tia. Aku ɳana i ne wisi-wisi ɳinde kâ ande ipatea naŋa apâŋga i ne wurâta tamâta ɳana atula pâri ara ɳine kâ. I ne walo kaika nde iveta wisi-wisi ɳinde imâ pa naŋa. ⁸ Naŋa amo atogo tamâta kaa nâ lâ Maro Kindeni ne tamâta rârâni naonzi. Taitu i ne wisi-wisi imâ pa naŋa lâ, kala i wurâta ara ɳinde ilua naŋa ɳana atula pâri ara panzi tamâta lâ tinikoa ɳgu. Pâri ara ɳinde nde ara ndo, aku ipâŋga kelekele ɳalae tina kala ipole kinda tamâta nenda ilo-kalo. ⁹ Aku Maro Kindeni wurâta ara ton̄ge kilo kala ilana tonâ. ɳinde nde wurâta ɳana atula pwataki tu i ma iveta vetâŋa paveâŋa ɳinde mâsi mana. Maro Kindeni, inani nia ndoyo ipulianzi kelekele rârâni sipâŋga lâ, ande ipatea tu i ne vetâŋa ɳinde ma ikeno paveâŋa nâ ikura zo mun̄gâŋa rârâni. ¹⁰ I wurâta ɳinde ilua naŋa ɳana duvi ɳine kâ; i ilo tu lâ zo ɳine, ande i ne kalo-tawana tamâta ɳgu ma situla i ne ilo-kalo kie-kie rârâni pwataki panzi koroani kaika simo samba ilo. ¹¹ Nia ndoyo, Maro Kindeni ipatea tu nenda

Maro Nalae Yesu Kirisi ma ikai nzâla piti panzi i ne ɳgu ɳana situla ilo-kalo ɳinde pwataki kâ, ande kala vetâŋa ndaina nde ipâŋga lâ, ikura Maro Kindeni ne pateâŋa mine. ¹² Kinda kalonda tawana Kirisi, aku tapaipa kuku i lâ. Mine kala lâ zo ndia tamandi Maro Kindeni nao, ande kinda taruru tia. Kinda tasama tu i ma ilo ara nâ pa kinda.

¹³ Mine kala ɳine naŋa ano pami tu miki ma ilomi malia ɳana nâna ɳine naŋa uru akai ɳana avilami kâ, mine ndimo. Ara ɳana miki ma kandeka nâ, ɳana tu nanenŋu nâna ɳine itula pwataki tu Maro Kindeni iveta kie ara pami lâ.

*Paulo ikai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivilanzi
Efesus ɳgu ɳana simandi kaika kâ*

¹⁴ Naŋa uru kalonŋu ɳgere ɳana vetâŋa ara ɳinde kinda Tamânda muŋga iveta pami, aku ɳine igagati ilonŋu kalonŋu ɳana apare tukunŋu ndue akai noŋa papa i. ¹⁵ I tamwata ɳa nde ikeno ne ɳgu rârâni tininzi, kinzi anjelo ɳinde simo samba ilo wa kinda tamâta ɳine tamo tâno kulu wa. I nde kinda rârâni Tamânda. ¹⁶ I imo samba ilo, aku ikura tu iveta vetâŋa arara kie-kie. Mine kala naŋa ano papa i tu i ne Koroani Sapâŋa ma io ne walo kaika lâ ilomi kalomi, ɳana miki ma kakura tu kamandi kaika nâ. ¹⁷ ɳinenŋga nemi kalo-tawana ma ilâ sondo pa Kirisi, aku i ma imo ilomi. Aku naŋa ano papa Maro Kindeni tu miki ma tinimi mwasa ndo panzi tamâta rârâni, aku nemi tini-mwasa ɳinde ma isukami ɳana kamandi kaika kâ. ¹⁸ Ambo miki ma kamo mine, ande miki katavanzi Maro Kindeni ne tamâta rârâni ma kakura tu kasama Kirisi ne tini-mwasa

ŋinde kilala sondo. I ne tini-mwasa ŋinde nde ŋalae ndo. ¹⁹ Mao nâ, Kirisi ne tini-mwasa ŋinde nde ipole kinda tamâta nenda ilo-kalo marumbu lâ. Ambo miki ma kasama tini-mwasa ŋinde kilala sondo, ande Maro Kindeni tamwata kilala ma ipipi ndo lâ ilomi kalomi.

²⁰ Maro Kindeni tamwata ne walo kaika uru ikai wurâta lâ ilonda kalonda, aku walo kaika ŋinde nde ŋalae ndo. Mine kala vetâja ndia ilonda patea tu ma tano papa Maro Kindeni ŋana iveta kâ, ande i ikura ndo ŋana iveta vetâja ŋinde rârâni. Njinde nde wurâta ŋalae papa i nde tia, ŋana tu i ne walo ipole kinda nenda ilo-kalo marumbu lâ. ²¹ Mine nde ara ŋana kinda kalo-tawana tamâta rârâni ma talâ taitu kuku Yesu Kirisi ku tapanea Maro Kindeni tasuka i ŋa kâki, ma taveta mine ku tamo nâ. Mao.

4

Kinda kalo-tawana tamâta tamo tatogo Kirisi kie-mbalau mine

¹ Mine kala miki kalono sondo ŋga. Naŋa uru aveta wurâta pa Maro Nalae, aku ŋana duvi ŋine kâ naŋa amo luma sakamao ilo. Mine kala naŋa atu apanjo ilomi kalomi, ŋana miki ma kapaveta kuku vetâja arara nâ, ikura Maro Kindeni ipatea pami lâ zo ŋinde isarâwa pami tu kao nemi kalo-tawana ilâ papa i.

² Ikura zo zo miki taitu-taitu ma kapatawa warakami tinimi, aku kamô mwasa nâ kunzi nimi-nambwe kalo-tawana tamâta. Miki ma wisimi nâna walele panzi ŋana vetâja soki siveta pami, mine ndimo. Miki ilomi ndo ikeno

panzi; mine nde miki ma kazavaru nenzi vetâŋa soki ŋinde piti lâ. ³ Koroani Sapâŋa ikura tu ivetami kamo ilomi kalomi taitu nâ. I ne wisi-pisi nde imo kumi, aku wisi-pisi ŋinde itogo wâlo ŋana ipa miki kamo ŋgu taitu. Mine nde ara ŋana miki ma kaveta wurâta kaika ŋana kamo ilomi kalomi taitu mine.

⁴ Kinda kalo-tawana tamâta tamo see ŋgu taitu nâ, aku Koroani Sapâŋa taitu nâ imo. Aku mine nâ, Maro Kindeni ilo tu miki ma kamâ taitu ku kao tinimi pa i tu ma iveta kie ara pamî, ikura munja itula pwataki mine, lâ zo ŋinde isarâwa pamî tu kalomi tawana i. ⁵ Maro Nalae taitu nâ imo, aŋga kalo-tawana taitu nâ ikeno, aŋga lââ-liliŋa taitu nâ ikeno. ⁶ Aku Maro Kindeni taitu nâ imo, ina kinda tamâta rârâni Tamânda. Ikai maro pa kinda rârâni wa, imo isala kinda rârâni wa, imo kinda rârâni ilonda wa.

⁷ Taitu Maro Kindeni io ne wisi-wisi ŋalae ŋinde imâ pa kinda taitu-taitu ŋana taveta wurâta pinde, ikura Kirisi iwae pa kinda mine. ⁸ Nana duvi ŋinde kâ, Maro Kindeni kawa ŋgua ikeno lâ pepa tini mine tu,

“Ikâki ilâ imo âta ndo, aku lâ zo ŋinde ikainzi ne kazâŋa tamâta soka muli silâ, kinzi ŋinde munja ipolenzi lâ paranya ilo ku wâlo nâ ipanzi kaika lâ. Andeta iwae wisi-ara panzi ne tamâta.”

⁹ (Ngua ikeno mine tu, “Ikâki ilâ imo âta ndo”, aku ŋine itula pwataki tu Kirisi munja indue ilâ tâno ilo pa lâmbu ndo. ¹⁰ Mine kala kinda tasama tu Kirisi munja indue imâ, aku muli inani kala ikâki ilâ kilo. Ikâki ilâ imo nia maa

ikeno âta ñinde kulu. Mine kala ikura ñana imo nia ndoni.) ¹¹ Aku inani muñga ipatea wurâta panzi ne tamâta. Ipateanzi tamâta pinde ñana ma simo i ne pâri-tamâta, anja ipateanzi tamâta pinde ñana ma simo ñgualtulâja tamâta. Ipateanzi tamâta pinde ñana soka silâ lawea lawea situla pâri ara, anja ipateanzi tamâta pinde ñana sîkai poe panzi i ne kalo-tawana tamâta ñgu wa sipanananzi wa. ¹² Kirisi ne vetâja ñinde ne duvi nde mine; i ilo tu Maro Kindeni ne tamâta rârâni ma sikura tu siveta wurâta sondo papa i, ñana i ne ñgu ñinde nenzi kalo-tawana ma ikeno kaika nâ. ¹³ Kinda ma taveta wurâta mine lee, ikura lâ zo muli ñinde kinda ma naonda rege nâ tao nenda kalo-tawana ilâ mao nâ papa i. Lâ zo ñinde, kinda ma tasama Maro Kindeni Natu kilala sondo. Nineňga kinda ma tamo tatogonzi tamâta sondo, aku Kirisi kilala ma ipipi ndo lâ ilonda kalonda.

¹⁴ Lâ zo ñinde, kinda ma tamo tatogonzi lâlu puro-puro kilo, ande tia. Mine kala kinzi lajeňa tamwatanzi ma sikura tu siveta ñgua kaňa mona-mona ku silanje kinda kilo, ande ma tia. Kinzi uru siporo ñgua lajeňa ku siyaula tamâta pinde nenzi kalo-tawana. Taitu lâ zo muli ñinde, ande ñgua kaňa mine ma ikura tu itiňgi kinda talâ wa tamâ wa, itogo lawea itiňgi wâňga isakoko potomule mine, ande ma tia. ¹⁵ Andeta ara ñana kinda ma taporo ñgua mao nâ, ñana tu ñine ma itula pwataki tu kinda tininda mwasa nâ panzi tamâta. Ambo kinda ma taveta mine, ande kinda ma tatumbu lee ku muli ñga ma tapaipa ndo kuku Kirisi, ina kala

imo kulu-kâmba panzi kalo-tawana tamâta ñgu.
16 Kinda tamo Kirisi ne tamâta, aku tamo tatogo i kie-mbalau mwasina. Kinda karaenda ne tini pinde-pinde rârâni nde sipasenje lâ taitu, aku tukânda rârâni nde sisuka karaenda tu imandi kaika. Aku mine nâ, Kirisi imo kulu-kâmba pa i ne ñgu kinda, aku isenje kinda rârâni tamo taitu. Mine kala miki kalonjo ñga; ambo kinda rârâni taitu-taitu ma tininda mwasa nâ panzi kalo-tawana tamâta wa kasukanzi wa taveta wurâta ikura Kirisi ipatea pa kinda wa, ande nenda kalo-tawana ma ikeno kaika ndo.

Kinda kalo-tawana tamâta ma taveta vetâja wasaseki

17 Mine kala naña atu aporo ñgua tonje pamî. Naña akai Maro Nalae kawa ku aporo kaika mine tu miki ma kapaveta kuku kinzi tinikoa nenzi vetâja kilo ndimo. Kinzi nenzi ilo-kalo nde kelekele kaa nâ. **18** Kinzi ilonzi kalonzi nde pasâsâe ndo lâ, aku ñine itogo kinzi simo lâ kondoma ilo. Kinzi ilonzi kalonzi tia ndo, aku tininzi pwâka tu sikai ilo-kalo ara kâ. Mine kala kinzi simo piti ndo ñana via mao ñinde Maro Kindeni ilo tu ilanzi tamâta rârâni. **19** Kinzi mainzi ñana vetâja uru siveta ñinde, ande tia ndo. Kinzi sipatambira warakanzi silâ ñana siveta vetâja sakamao nâ,aku ilonzi nde igagatinzi ndo ñana sipalulua warakanzi tininzi potomule nâ.

20-21 Naña asama tu miki kalonjo Kirisi parina marumbu lâ. Miki kapono muli papa i lâ, aku kapanâna sondo ndo ñana Yesu ne ñgua mao kâ. Aku naña asama tu kinzi kalo-tawana tamâta

ηandai sipapanami ηana kapaveta kuku tinikoa nenzi vetāŋa sakamao ηinde ηga. ²² Kinzi sipapanami ηana kapu mulimi pa ilo-kalo singa ne vetāŋa. Ilo-kalo ηinde nde uru ilanjenzi tamâta, aku iveta ilonzi kâki ηana siveta vetāŋa sakamao kâ, kala sipayaula. Mine nde kinzi kalo-tawana tamâta sipapanami ηana kapile ilo-kalo singa ηinde, ²³ aku kasâu pa Maro Kindeni tu iveta ilomi kalomi ipâŋga wasaseki ndo. ²⁴ Aku sipapanami ηana kapono muli pa ilo-kalo wasaseki, ilo-kalo ndainani Maro Kindeni iveta ipâŋga itogo i tamwata kilala mine. Ambo tamâta tonge ma ipono muli pa ilo-kalo ara ηinde, ande tamâta rârâni ma simora pwataki tu ikai via mao marumbu lâ, ηana tu i ma iveta vetāŋa rârâni sondo ku ara ndo lâ Maro Kindeni nao.

²⁵ Mine kala naŋa aporo kaika tu miki ma kapile nemí mási ηana kaporø ηgu laŋenja kâ, aku miki rârâni ma kaporø ηgu mao nâ panzi nimi-nambwe kalo-tawana tamâta, ηana tu kinda rârâni tamo see ηgu taitu. ²⁶ Ambo noko wisi nâna, ande kupakatona sondo ηga. Tia ma kuveta kiesaka. Ambo noko wisi nâna lee kari in-due mbo, ande ηinde ara tia ndo. ²⁷ Ambo noko wisi nâna ikura zo luandondo, ande ηine itogo noko pwai nzâla piti pa Sadana ηana ma imâ ilanjeno ηana kuveta kiesaka kâ. ²⁸ An̄ga miki panawenja tamwatami, miki ma kapanâwe kilo ndimo. Ara ηana miki ma kaveta wurâta mao lâ warakami mbaumi. Ambo miki ma kaveta mine, ande miki ma kagona mbumbu pinde, ηineŋga ma kakura ηana kasukanzi sugorai tamâta.

²⁹ Miki ma kawami kaporø ñgua soki kie-kie ndimo. Ñgua ara nã ma ipânga lâ kawami, ikura ñana isukanzi tamâta ea silojo nemi ñgua ñinde. Ambo miki ma kaporø ñgua ara, ande ñinde ma ivilanzi tinimi pinde. ³⁰ Ambo miki ma kaporø ñgua soki panzi tamâta, ande ñinde ma iveta Koroani Sapâŋa ilo malia. Aku ñinde ma ara tia ndo, ñana tu Maro Kindeni muŋgani io Koroani Sapâŋa imâ pami itogo i kilala mine, aku i uru itula pwataki tu miki kamo Maro Kindeni ne tamâta sondo. Mine nde miki kasama tu muli ñga Maro Kindeni ma ikaimi kataulo kamâ kamo ara ndo kuku i. ³¹ Miki ma kapile vetâŋa sakamao kie-kie mine; mâsi ñana ilomi makisa kâ, anja mâsi ñana wisimi nâna kâ, anja mâsi ñana kapawa ñgua kâ, anja mâsi ñana kaporø ñgua pavaliginâ kâ. Miki ma kapaveta kuku vetâŋa potomule ndimo. ³² Ara ñana miki ma kalomi sukâŋa mao nã panzi niminambwe kalo-tawana tamâta, aku kaveta kemi ara nã panzi. Ambo noko ninambwe tonge iveta soki pano, ande noko ma kuzavaru vetâŋa soki ñinde piti lâ. Miki kalomi ñgere sondo ñga; miki kalomi tawana Kirisi lâ,aku ñana nemi kalo-tawana ñinde kâ Maro Kindeni muŋgani izavaru warakami nemi kiesaka piti mine nã.

5

Kinda ma toka lâ sinâla ne nzâla

¹ Mine nde ara ñana miki ma kapaveta kuku vetâŋa rârâni Maro Kindeni ilo papa ñinde, ñana tu i ilo ndo keno pami, aku miki kamo i natu wukale. ² Miki ma kapaveta sondo ndo

kuku tini-mwasa ne vetâŋa, itogo Kirisi tini mwasa ndo pa kinda kala io tamwata ne via ilâ pa mateŋa ŋana ivila kinda kâ. I io tamwata ne via ilâ pa Maro Kindeni itogo patarawâŋa ne kuwae ara ndo mwasina, aku Maro Kindeni ilo ara ndo ŋana patarawâŋa ŋinde kâ.

³ Miki kamo Maro Kindeni ne tamâta sapâŋa. Mine kala miki ma kapalulua tinimi potomule ndimo, aku ma kapaveta kuku vetâŋa muso kiekie ndimo. Miki ma ilomi yosi pa tinimi pinde nenzi kelekele ndimo. Miki ma kandeka ku kaporø ŋgua ara tini mwata nâ ŋana vetâŋa sakamao kie mine ndimo. ⁴ Aku miki ma kaporø ŋgua sakamao wa ŋgua kapa-kapa wa ŋgua logologi sakamao wa, mine ndimo. Ngua kaŋa mine nde ara tia ndo. Ara ŋana kinda ma kawânda ndaŋge ŋalae ilâ pa Maro Kindeni, aku ŋgua kaŋa ara mine ma ikai ŋgua sakamao kie-kie ŋinde nia. ⁵ Miki kalongo sondo ŋga; tamâta ea sipalulua tininzi potomule wa siveta vetâŋa muso wa ilonzi yosi pa tamâta pinde nenzi kelekele wa, ande kinzi tamâta mine ma sikura tu simo kuku ŋgu ŋinde Maro Kindeni kuku Yesu Kirisi rua uru sikai maro papa, ande tia ndo. Mâsi ŋana ilonda yosi kâ nde irerege kuku mâsi ŋana tawâŋgi tapaneanzi maro laŋenja kâ. ⁶ Miki kapakatona sondo ŋga. Tia ma tamâta pinde silaŋemi ku siporo ŋgua monamona pami ŋana vetâŋa potomule ŋinde kâ. Maro Kindeni ne wisi-nâna ikeno panzi tamâta ea siveta vetâŋa potomule kie-kie ŋinde, kinzi ŋinde tanjanzi kaika papa i ne ŋgua. ⁷ Mine nde miki ma tinimi piti ndo ŋana laŋenja tamwatanzi

ŋinde nenzi vetâŋa kâ.

⁸ Muŋga, ande miki warakami kala kamo kondoma ilo, taitu lâ zo ŋine miki kapaipa kuku Maro Nalae kala kamo sinâla ilo. Mine nde ara ŋana miki ma kamo katogonzi sinâla ne tamâta mine. ⁹ Ŋana tu sinâla uru ipula kanajo ara nâ lâ tamâta ilonzi kalonzi. Mine kala siveta vetâŋa ara wa vetâŋa ipakura kuku Maro Kindeni ne ŋgua mao wa vetâŋa sondo ndo lâ Maro Kindeni nao wa. ¹⁰ Aku ara ŋana miki ma kapanâna ŋana vetâŋa ndia Maro Nalae ilo papa ŋinde tona. ¹¹ Miki ma tinimi piti ndo ŋana kondoma ne vetâŋa kaa kaa tamâta pinde uru siveta ŋinde. Vetâŋa kie mine uru ipula kanajo ara lâ tamâta ilonzi kalonzi, ande tia. Ara ŋana miki ma katula vetâŋa kie mine kilala pwataki panzi tamâta. ¹² Andeta naŋa tiniŋgu pwâka tu atula ŋgua ŋana vetâŋa sakamao uru sipavea ku siveta ŋinde. Naŋa maŋgu ŋana aporo ŋgua ŋana vetâŋa kie mine. ¹³ Taitu sinâla itula vetâŋa rârâni kilala pwataki. ¹⁴ Aku lâ zo ŋana sinâla isinala nia kondoma kâ, ande kondoma ŋinde ma ipâŋga itogo sinâla mine. Mine kala ŋgua tonge ikeno mine tu,

“Noko tamâta ndai, nokoni kala uru pweno mata nâ, ande kumandi sânda tâ! Ambo noko ma kumandi lâ mateŋa nianzi kumo via kilo, ande Kirisi ne sinâla ma ipaneno.”

¹⁵ Mine nde miki ma kapakatona sondo ŋana nemí vetâŋa kâ. Miki ma kamo katogonzi tamâta ŋinde nenzi ilo-kalo tia, mine ndimo. Ara ŋana miki ma kamo katogonzi tamâta simo tava nenzi ilo-kalo ara, ¹⁶ ŋana tu zo kala kinda

tamo ɳine, ande kiesaka ne zo. Mine nde ara ɳana miki ma kaveta vetâŋja ara nâ ikura zo zo. Tia ma zo ɳine ilâ kaa nâ. ¹⁷ Mine nde miki ma kapakatona sondo, aku kapaveta kuku vetâŋja kapa-kapa ndimo. Ara ɳana miki ma kapanâna ɳana vetâŋja ndia Maro Ʉalae ipatea pamì ɳinde.

¹⁸ Miki ma kanu lââ kaika ɳalae ku kadauda ndimo, ɳana tu vetâŋja kie mine ma iyaula miki ndo. Ara ɳana mâsi ɳine ma ikai dadauŋa ne mâsi ɳinde nia; miki ma kao ilomi kalomi ilâ pa Koroani Sapâŋja, ɳana i ma ipipi ndo lâ ilomi kalomi ku ikai poe sondo pamì. ¹⁹ Lâ zo ndia miki kaporø ɳgua kunzi nimi-nambwe kalo-tawana tamâta pinde, ande ara ɳana miki ma kakai ɳgua pinde ikeno lâ wâŋgiŋa paneâŋja kâ tava wâŋgiŋa pinde Koroani Sapâŋja itula lâ ilomi kalomi,aku kaporø ɳgua kaŋa mine panzi. Aku lâ zo ndia miki kawâŋgi wâŋgiŋa paneâŋja kâ pa Maro Ʉalae, ande miki ma kaveta mine tava ndekâŋja wa paneâŋja wa. ²⁰ Aku ikura zo zo, miki ma kaporø kawami ndaŋge ilâ pa Tamânda Maro Kindeni lâ nenda Maro Ʉalae Yesu Kirisi ɳa, ɳana vetâŋja ndia rârâni ipâŋga pamì.

Paulo iporo ɳgua panzi tamâta sipakâe lâ

²¹ Miki uru kamege ɳana Kirisi kâ. Mine nde ara ɳana miki taitu-taitu ma kapatawa warakami tinimi ku kamo kalo-tawana tamâta rârâni kalonzi. ²² Miki taine, miki ma kapatawa warakami tinimi ku kapono muli pa kaiwami tamâne kawanzi ɳgua, itogo uru kaveta pa Maro

Nalae mine. ²³ Nana tu tamâne imo kulu-kâmba papa kaiwa taine, itogo Kirisi imo kulu-kâmba panzi kalo-tawana tamâta ŋgu mine. Aku Kirisi tamwata imo kinda kalo-tawana tamâta ŋgu nenda Yautâŋa Tamwata, kinda ŋine kala tamo tatogo i kie-mbalau mine. ²⁴ Kinda kalo-tawana tamâta uru tapatawa warakânda tininda ku tamo Kirisi kalo. Aku ara ŋana miki taine kala ma kapatawa warakami tinimi mine nâ ku kamo kaiwami tamâne kalonzi ikura zo zo.

²⁵ Aŋga miki tamâne, miki ma tinimi mwasa ndo panzi kaiwami taine, itogo Kirisi tini mwasa ndo panzi kalo-tawana tamâta ŋgu mine. Munja Kirisi ne tini-mwasa ŋinde igagati i ŋana io tamwata ne via ilâ pa mateŋa ŋana ivilanzi kalo-tawana tamâta. ²⁶ Mao nâ, ipile tamwata ne via ŋana ivetanzi ne kalo-tawana tamâta ŋgu simo ilonzi mbâra-mbâra. I muŋga itula Maro Kindeni kawa ŋgua panzi ŋgu ŋinde, aku ililinzi lâ lââ ŋana izavaru kiesaka ne muso piti lâ ilonzi kâ. ²⁷ I ne vetâŋa ŋinde nde duvi mine; i ilo tu ma ikai ŋgu ŋinde papa i tamwata. Mine kala ivetanzi simo ara ndo, itogo taine taipa tonge i tini wa ilo ndoni nde zuzuli ndo, aku ne soki tonge tia. ²⁸ Aku miki tamâne kala mine nâ, miki ma tinimi mwasa ndo panzi kaiwami taine, itogo uru tinimi mwasa pa warakami karaemi mine. Ambo tamâta tonge tini mwasa ndo papa i kaiwa taine, ande i uru tini mwasa pa tamwata tona. ²⁹ Kinda tasama tu tamâta uru sikai kazâŋa pa warakanzi karaenzi, ande tia ndo. Kinzi uru sisua warakanzi karaenzi ku sikatona sondo ndo, itogo Kirisi kala iveta pa kinda kalo-tawana

tamâta mine. ³⁰ Nana tu kinda tamo tatogo Kirisi kie-mbalau mwasina. ³¹ Maro Kindeni kawa ŋgua ikeno lâ pepa tini mine tu, "Mine kala tamâne ma ipilenzi tina-tama ku ipasipa kuku kaiwa taine, aku kinzi rua ma sipânga itogo karaenzi taitu nâ mine." ³² Ngua ŋjalaе tonge ikeno paveâŋa nâ lâ Maro Kindeni ne ŋgua ŋinde ilo. Naŋa warakâŋgu ilongu patea tu ŋgua ŋine nde ŋgua siâŋa ŋana Kirisi tavanzi ne kalo-tawana tamâta ŋgu. ³³ Taitu ŋgua ŋine nde iyoke miki ton. Miki tamâne taitu-taitu ma tinimi mwasa ndo panzi kaiwami taine, itogo tinimi mwasa pa warakami mine. Aku miki taine taitu-taitu ma kamege ŋananzi kaiwami tamâne.

6

Paulo iporo ŋgua panzi lâlu wa tinanzi tamanzi wa

¹ Miki lâlu, miki ma kalomi ŋgere ŋana Maro ŋjalaе kâ, aku kapono muli pa tinami-tamami kawanzi ŋgua. Vetâŋa mine nde vetâŋa sondo ndo.

² Nana tu Maro Kindeni kawa ŋgua ikeno lâ pepa tini mine tu,

"Miki ma kamege ŋananzi tinami-tamami, aku kaveta ikura nenzi ŋgua mine".

Ngua tukuŋa ŋinde nde imunga panzi ŋgua tukuŋa pinde rârâni ŋana itula ŋgua pâŋa tonge ton. Ngua pâŋa ŋinde nde ikeno mine;

³ "Ambo miki ma kaveta mine, ande miki ma kamo ara, aku ma kamo zo luandondo lâ tâno ŋine kulu."

⁴ Anja miki lâlu ñinde tamanzi, ande miki ma kavetanzi natumi wisinzi nâna pamî, mine ndimo. Miki ma kakatonanzi sondo lâ Maro Nalae nao, aku katula nzâla ara panzi ku kapanananzi, ikura Maro Nalae ipatea pamî mine.

Paulo iporo ñgua panzi tamâta uru siveta wurâta koa tia nâ wa kinzi tamâta ñalañala wa

⁵ Anja miki tamâta ea uru kaveta wurâta koa tia nâ panzi tamâta ñalañala, miki ma kapalojo pa nemi koipu ñinde nenzi ñgua, aku kamege ndo ñanananzi. Miki ma kamege mao nâ ñanananzi, aku kakai lajeña panzi ndimo. Aku miki ma kaveta wurâta ara nâ panzi ikura zo rârâni, itogo uru kaveta pa Kirisi mine. ⁶ Zo pinde miki nemi tamâta ñalañala simo kumi ku silea pa nemi wurâta, aku miki uru kapalojo pa nenzi ñgua, ñana tu miki ilomi tu kinzi ma ilonzi ara pamî ñana nemi wurâta kâ. Taitu ara ñana miki ma kaveta wurâta ara mine nâ lâ zo ndia kinzi simo malawae ñanami tona. Miki kamo Kirisi ne wurâta tamâta; mine nde miki ma kamandi kaika aku ilomi ndeka ñana kaveta vetâňa ndia Maro Kindeni ipatea pamî. ⁷ Miki ma ilomi ara nâ ñana kaveta wurâta koa tia nâ panzi nemi tamâta ñalañala, ñana tu miki ñandai kaveta wurâta panzi tamâta nâ; miki kaveta wurâta papa Maro Nalae tamwata tona. ⁸ Miki kalomi ñgere sondo ñga; Maro Nalae ma kulu ara ilanzi tamâta rârâni siveta nenzi wurâta ara. I ma iveta kie taituni mine panzi tamâta ea sikai mbalinja lâ nenzi wurâta tini, sitavanzi tamâta ea siveta wurâta koa tia nâ.

⁹ Anja miki tamâta ηalaŋala, miki kala ma kaveta kemi ara nā panzi tamâta rârâni uru sikai wurâta koa tia nā pami ηinde. Miki ma kapile māsi ηana kaveta ruruŋa panzi kâ. Kalomi ηgere sondo ηga; Maro Nalae imo samba ilo, aku inani ikai maro pa miki wa kinzi wa. I uru iveta vetâŋa kie taituni panzi tamâta rârâni.

*Kinda kalo-tawana tamâta tamo tatogonzi
zugu tamâta mine*

¹⁰ Ayo, kala ηine naŋa ma aporo ηguia mbuku taitu ηine, ηineŋga nanenŋu ηguia rârâni ma marumbu. Miki kapaipa kuku Maro Nalae lâ, aku i ne walo kaika uru isukami ηana kamandi kaika kâ. Miki ma kasanja i ne walo kaika ηinde ndindi nā. ¹¹ Miki ma kasawa paraŋa ne singâra rârâni Maro Kindeni ilua kinda, ηana miki ma kakura tu kamandi kaika lâ zo ndia Sadana itu ikai kazâŋa pamî.

¹² Miki kalomi ηgere sondo ηga. Kinda ηandai tapara kunzi tamâta ηga; kinda tapara kunzi koroani saka kie-kie, kinzi ηinde simo tava nenzi kaika lâ nia maa ku sikai poe panzi tamâta lâ kondoma ne zo sakamao ηine. ¹³ Mine nde miki ma kakai paraŋa ne singâra Maro Kindeni ilami ηinde, aku walele nā kasawa ηinde rârâni lâ tinimi! Ήineŋga lâ zo ndia vetâŋa sakamao ma imâ ipâŋga pamî, ande miki ma kakura tu kamandi kaika ku kapara kuku nenda kazâŋa tamâta. Aku lâ zo ηana paraŋa ma marumbu kâ, ande miki ma kamandi kaika yo kamo ηai. ¹⁴ Ambo miki katu kamandi kaika, ande miki ma kaveta mine; miki ma kakai ηguia mao ηana

Maro Kindeni kâ ikeno kaika lâ ilomi kalomi, itogo zugu tamâta ipa wâlo lâ kambwaŋe mine. Aku miki ma kapaveta kuku vetâŋa arara rârâni Maro Kindeni ilo papa ŋinde, itogo zugu tamâta isawa pasawaŋa “kapa” ipono kondondoni mine.

¹⁵ Aku miki ma kaluku ŋana katula pâri ara ŋana Maro Kindeni ne wisi-pisi kâ, itogo zugu tamâta isawa kie kâmba lâ kie ŋana imandi kaika lâ paraŋa ilo. ¹⁶ Aku ikura zo rârâni, miki ma kasaŋa nemi kalo-tawana kaika ku kalâ paraŋa ilo, ŋana tu nemi kalo-tawana ŋinde nde itogo nemi maramuŋa mwasina. Ambo miki ma kaveta mine, ande miki ma kakura tu kapupu silâwa ndia Sadana io yââ lâ tini ku ipane imâ pamî ŋinde. ¹⁷ Aku miki ma kalomi ŋgere sondo ŋana ŋine kâ; Maro Kindeni iyautemi piti lâ kondoma ilo marumbu lâ. Ambo miki ma kalomi ŋgere ŋana ŋinde kâ, ande ŋinde ma ike ŋana nemi ilo-kalo, itogo sambara “kapa” ike ŋana zugu tamâta kulu kâmba mine. Aku miki ma kasaŋa Maro Kindeni kawa ŋgua kaika ndindi nâ, ŋana tu ŋgua ŋinde nde itogo Koroani Sapâŋa ne pila ŋalae ŋana kazâŋa kâ.

¹⁸ Lâ zo ndia miki kasawa paraŋa ne siŋgâra ŋinde ndoni lâ tinimi, ande miki ma kakai noŋa pa Maro Kindeni tu ma ivilami. Aku ikura zo zo miki ma kakai noŋa ikura Koroani Sapâŋa igagatimi tu kaveta mine. Miki ma kakai wulitia ŋana kano pa Maro Kindeni kâ ndimo. Ambo miki ma kalomi ŋgere sondo ŋana ŋinde kâ, aku kakai noŋa pa Maro Kindeni ikura zo rârâni tu ma ivilanzi ne tamâta, ande ŋinde nde ara ndo.

¹⁹ Aku naŋa ilongu tu miki ma kano pa Maro

Kindeni tu ma isuka naŋa tonā. Ara ŋana miki ma kano papa tu i ma io ŋgua ara nā lâ kawâŋgu, lâ zo ndia naŋa amandi ŋana atula i kawa ŋgua pwataki. Ambo i ma isuka naŋa mine, ande naŋa ma akura tu atula pâri ara ne ŋgua paveâŋja ŋinde pwataki, aku ruruŋa ne mâsi ma ikeno piti ndo ŋanana. ²⁰ Yesu Kirisi tamwata isupwa naŋa alâ ŋana akai i ndamwa ku atula pâri ara ŋinde kâ. Taitu kala ŋine naŋa amo luma sakamao ilo ŋana nanen̄gu wurâta ndainani nā. Mine nde naŋa ilon̄gu tu miki ma kano pa Maro Kindeni tu ma ipu tini kaika pa ilon̄gu kalon̄gu. Ŋinen̄ga naŋa ma amandi kaika atula pâri ara ŋinde panzi tamâta, ikura i ne pateâŋja mine.

Paulo ino pa Maro Kindeni tu ma iveta kie ara panzi Efesus ŋgu

²¹ Tikikus ma imâ itapâri pamî ŋana vetâŋja rârâni ipâŋga pa naŋa lâ. I nde kinda ninda-nambwe, aku maka iloma ara nâ papa i. I uru iveta wurâta pa Maro Nalae, itogo maka uru kaveta mine, aku i ne wurâta ŋinde nde ipâŋga ara ndo. ²² Mine kala naŋa asupwa i imâ pamî, ŋana miki ma kasama ŋana maka nema saŋonâŋa wa moŋa wa. Naŋa ilon̄gu tu i ne ŋgua ŋinde ma ipu tini kaika pa ilomi kalomi.

²³ Kinda Tamânda Maro Kindeni kuku Maro Nalae Yesu Kirisi rua ma siveta nima-nambwe kalo-tawana tamâta miki kamo tava wisimi pisi nā. Aku kinzi rua ma sipu tini kaika pa nemi kalo-tawana, ku ma siveta tinimi mwasa ndo

panzi tinimi pinde tona. **24** Maro Kindeni ne wisi-wisi imo kunzi tamâta rârâni ŋine sio ilonzi ndo ilâ pa nenda Maro Ɲalae Yesu Kirisi ikura zo zo.

**MARO KINDENI KAWA NGUA
The New Testament and Psalms in the Sio Language
of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sio long Niugini**

Copyright © 1995 Wycliffe Bible Translators

Language: Sio

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b3b81168-89df-5bc3-8b0c-cf72ef93d3de